

MAJDA KURNIK

(Škale pri Velenju, 2. 8. 1920 - Beograd, 28. 8. 1967)

Rojena je v Škalah pri Velenju, kjer je preživela otroštvo. Leta 1941 je končala učiteljišče v Ljubljani in se zaposlila v Pertoči v Prekmurju. Še istega leta je bila njena družina izseljena v Srbijo, kamor ji je sledila Majda Kurnik. Med 1942 - 43 je obiskovala slikarsko šolo Mladena Josića v Beogradu, leta 1943 pa se je vpisala na beograjsko likovno akademijo. Leto kasneje se je vključila v NOB, kjer je bila vse do osvoboditve. Likovno akademijo je končala leta 1949. V letih 1949 - 51 je bila sodelavka v mojstrski delavnici Mileta Milunovića. Leta 1951 in 1960 je bila na študijskih potovanjih v Španiji, Italiji in v Franciji. Prvo samostojno razstavo je imela 1953 v Beogradu. Doslej največja razstava je bila leta 1980 v Novem Sadu. Leta 1963 zbolila za rakom in umrla 28. maja 1967 v Beogradu. Pokopana je v Velenju. Slika figuralne kompozicije, tihožitja, portrete in krajine. Med vojno riše in ustvarja grafiko vojnega žanra. Označujemo jo lahko kot slikarko ekspresivne poteze, liričnega realizma, dramatičnega intimizma in na koncu vzpona k abstrakciji.

V nekdanji skupni državi Jugoslaviji so jo zagotovo cenili vsi, Slovenci kot spoštovano rojakinjo in Srbi kot slikarko, ki se je formirala v njihovi sredini in so ji zato dodelili pomembno mesto tudi v zbirki Muzeja moderne umetnosti v Beogradu, kar se v Sloveniji žal ni zgodilo. Med vojno je Kurnikova z risbami in slikami beležila različne dogodke na fronti in ob njej. Vsak papir, ki ji je prišel v roke, je oplemenitila z likom, premikom in mu dala obliko. Po vojni je nadaljevala svojo aktivnost še v mladinskih delovnih akcijah, ki so v zgodovino zapisane tudi z njenimi risbami. To je bila njena tema, ki jo je globoko doživljala in ki jo je spremljala vrsto let med vojno.

Družinska fotografija: od desne proti levi spredaj: Majda, Vida, ki jo drži sestra Jelica Rajšter, druga vrsta: Jože Rajšter, Miljenka Mravljak, zadnja vrsta: Franko Rajšter, Božo Mravljak in Dušan Mravljak, ki drži Stojana Zalarja.

»Z Majdo Kurnik smo imeli med nami senzibilno umetnico, nanjo je vplivalo veliko dejavnikov, z razumevanjem je sprejemala vse tegobe življenja, skozi ustvarjalnost se je odpirala in spreminjala. Njeno sporočilo je pravzaprav enostavno opozorilo, in četudi se z njim ne strinjamo, ga ne smemo zanemariti: vse je brez pomena, če ni nastalo iz eksistencialnega krča. Ne trdim, da se je zavedala tega sporočila. Njena dela dopuščajo tak sklep, tako tista, ki so ustvarjena na visoki ravni, kot ona, ki izkazujejo nemoč.« (Stojan Čelić, slikar, likovni kritik in teoretik, profesor na beograjski Fakulteti za likovno umetnost)

Besedilo: mag. Milena Koren Božiček

Razstava je pripravljena v sodelovanju z
Galerijo Velenje, odkoder so tudi
vse fotografije.

Majda Kurnik je našla svoj življenjski cilj v Beogradu, med prijatelji slikarji, pesniki in publicisti. S slikarji in kiparji se je udeleževala številnih razstav »Udruženja likovnih umetnika Srbije«, v Beogradu in drugod: Ljubljani, Sarajevu, Prištini, Budvi, Kragujevcu ter v vojvodinskih mestih: Subotici, Novem Sadu in Zrenjaninu. O njenem delu so pisali mnogi kritiki in vsi so bili enotni, da je Kurnikova mogočna umetniška osebnost, z avtentičnim slikarstvom izrednih vrednot, ki velikokrat niso bile dovolj opazne na skupinskih razstavah. V času življenja je imela žal eno samo samostojno razstavo, leta 1953 v Beogradu. Glede na njeno kratko življenjsko pot, ki je trajala komaj 47 let, je vendarle zasedla dostojno mesto slikarke, ki je bila, ne samo opažena v slikarskem svetu, temveč je vanj vnesla pomembna slikarska odkritja, ki jih delimo v dve pomembnejši prelomnici njene ustvarjalnosti, ki se kažeta: v *pretanjeni potezi, pretehtani kompoziciji in trdnemu občutku za barvno podajanje* in v fazi, *ko je poetično čustvo zamenjalo občutje tesnobe in negotovosti*.

Majda Kurnik, Mladostna, avtoportret, okoli 1947, olje na platnu, zasebna last.

Portret sestre Vide, ok. 1947

Majda Kurnik, Portret sestre Vide, okoli 1947, olje na platnu, zasebna last.

Slovenci so poročali o razstavah, njenem delu in razvoju že prav na začetku njene poti, od leta 1953 in to celo iz Beograda. Prvo razstavo pa je slikarka imela v Šoštanju, februarja leta 1947, skupaj s še tremi kulturnimi delavci tega mesta. Že leta 1964 je bila vključena v Enciklopedijo likovnih umetnosti. Začela je z *realističnimi* študijami, v katerih se vleče slikarska sled Marka Čelebonoviča. Kmalu je Kurnikova stopila na svojo pot. Izoblikovala je močan in kontrasten stil svetlih in temnih tonov, v katerem je razvila bogato pikturalno čutenje prežeto z močno analitično noto. Tako jo v enem svojih uvodnikov predstavlja Pavle Vasić. Lahko bi dodali, da je po vseh teh oznakah sorodna slovenskemu impresionistu Mateju Sternenu. Prva samostojna razstava v Beogradu je bila izredno odmevna, že kot študentka je opozorila nase z zanimivimi risbami.

Majda Kurnik, Tihožitje, 1955, olje na platnu, last Galerije Velenje.

Vsa svoja nagnjenja je usmerjala v potezo in fakturo vpliva abstraktnega slikarstva. Nastala je serija tihožitij, vezanih na moderno transpozicijo motiva holandskega slikarja Willema Kalfa (1619 - 1693), ki je trajala nekje do leta 1960. Kasneje je pogostejša nota dramatike, ki je postopno prepuščala mesto ekstraktnosti kolorita. Moto slik postane sivo-moder; na analitični osnovi, v kateri dramatika pikturalnega vse bolj prepušča prednost dramatičnosti motiva. Prevladujoča tema postajajo ljudje, čarovniki, mesečniki, pijanci, ženski akti. (od 1960 - 1963). V zadnjih letih (od 1963 - 1966) so teme vse bolj moreče: morišča, talci, demoni in nazadnje le še brezoblične sence avtoportreta.

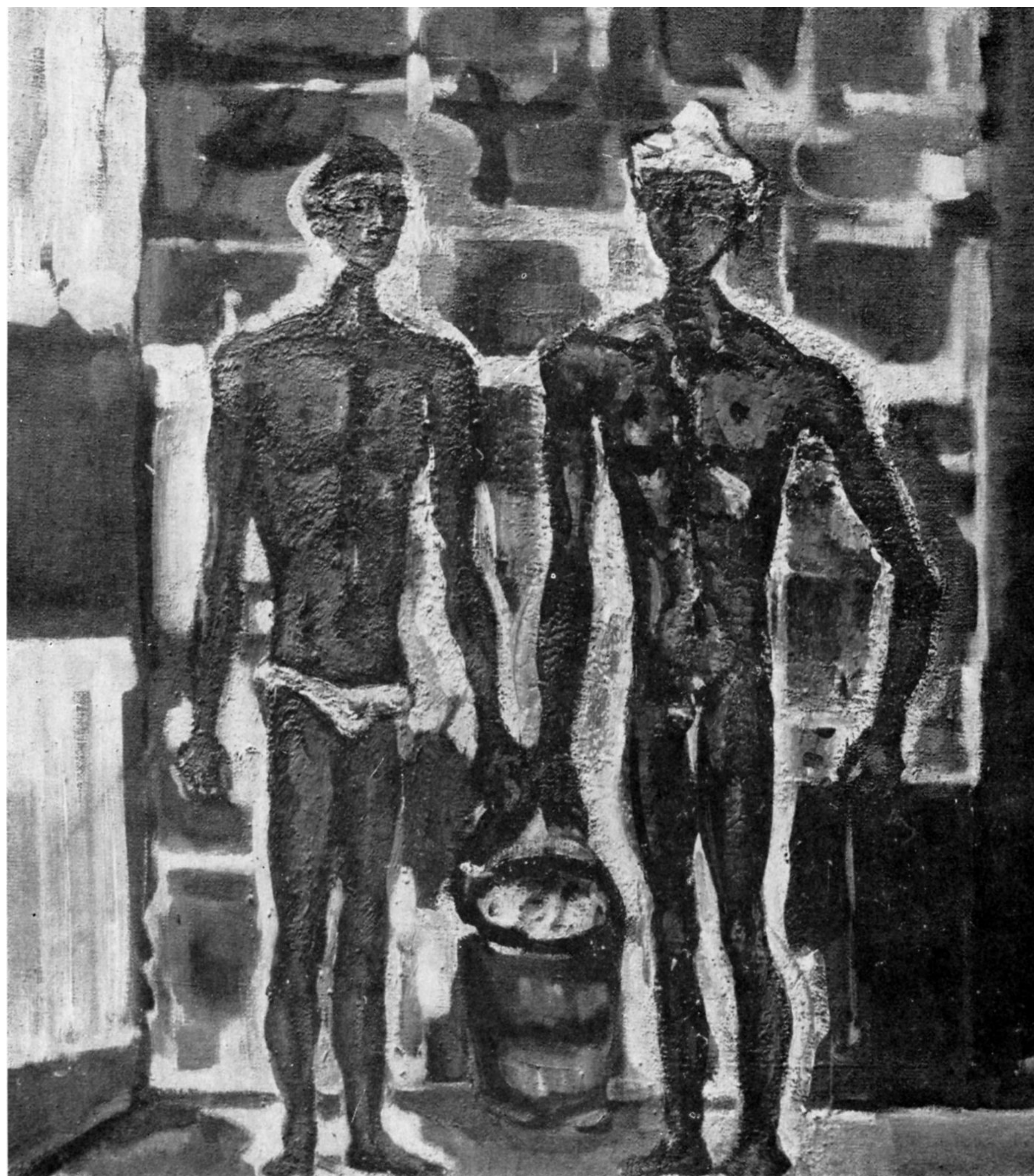

Majda Kurnik, leteča figura II., 1966, olje na lesonitu.

МАЈДА
КУРНИК

Naslovnica kataloga z naslovom Majda Kurnik, ki ga je ob razstavi v Beogradu leta 1968 izdalo srbsko Društvo likovnih umetnikov.

Majda Kurnik, Zidarja, 1965, olje na platnu.

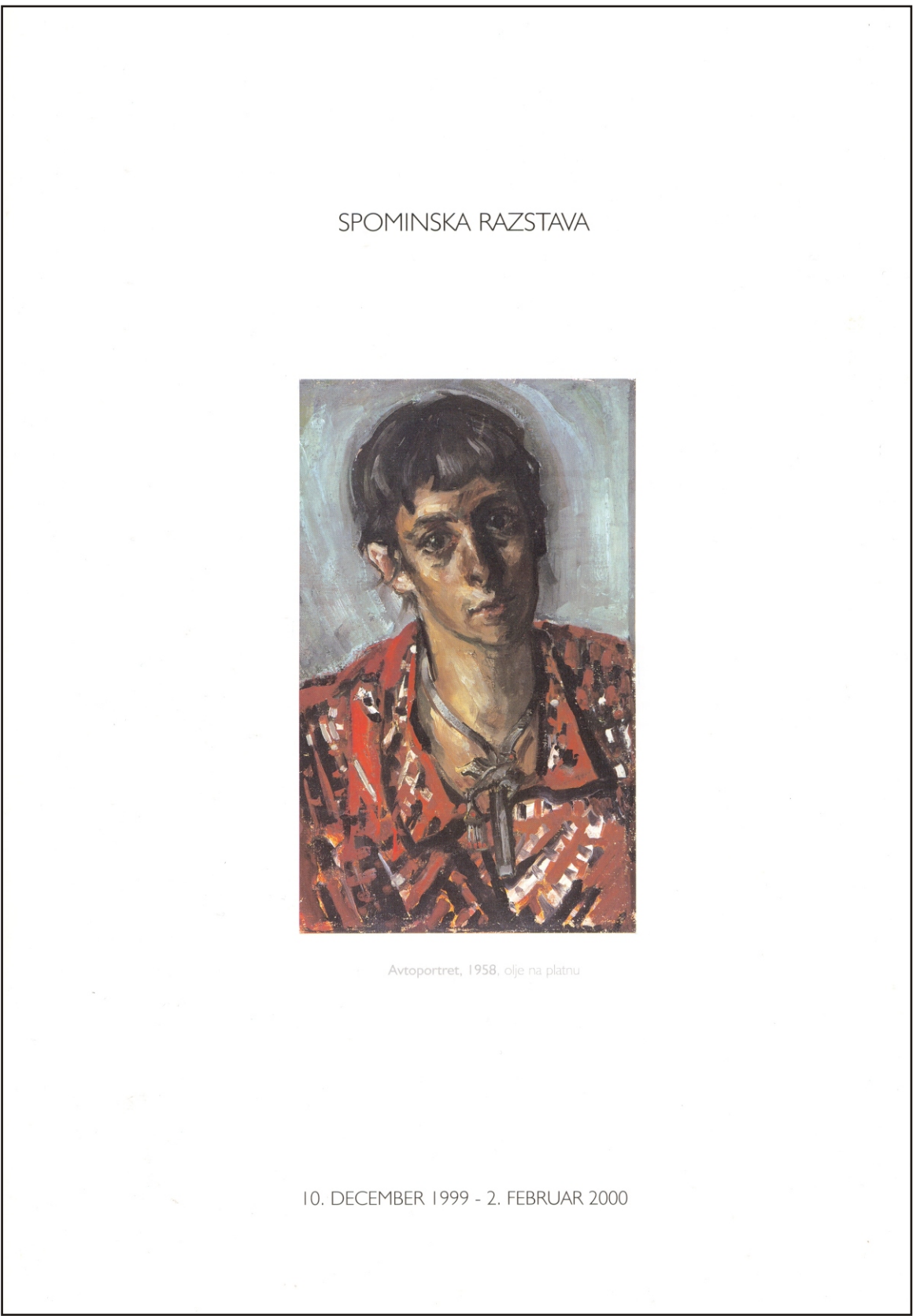
Dela so ostala v lasti njenega dolgoletnega partnerja, prav tako slikarja, Marklena Mosijenka. Po njeni smrti so se pogosteje kot prej pojavljala v prodajnih galerijah v Beogradu, še posebej na Kosančičevem vencu, kjer je tudi živel. Njena slikarska moč je prevzela številne kupce, tudi iz Slovenije, ki so slike Kurnikove kupovali v Beogradu in jih prinašali v Slovenijo. Skrbno in s ponosom njena dela hranijo tudi njeni sorodniki, prijatelji in znanci v Sloveniji in v Beogradu. Po pisanju mnogih kritikov in novinarjev je Kurnikova izražala v slikarstvu nekaj slovenskega, čeprav je predvsem zelo široka in popolna slikarka, ki je za drugo polovico svojega življenja izbrala Beograd.

Majda Kurnik, Leteča figura I. 1964-1966, olje na platnu

Majda Kurnik, Grozljiva žival, 1966, olje na platnu.

V velenjski galeriji so pripravili razstavo slik, ki se nahajajo v Sloveniji, od njenega partnerja in dediča Marklena Mosijenka pa so ob tej priložnosti dobili v dar 149 risb iz njenih treh ciklusov.

Katalog, ki je izšel leta 1999 ob spominski razstavi slik Majde Kurnike v Galeriji Velenje.

Majda Kurnik in njen življenjski partner in prav tako slikar Marklen Mosijenko.